

ТОРА ОР • ПАРШІ ВАЄЦЕ • МААМАР 1

ושבתי בשלום אל בית אבי והיה הוי' לי...

«I повернуся з миром до дому батька мого»

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

likuteitorah.com/uk/torah-ohr/vayeitzei/1/

1 ושבתי בשלום אל בית אבי והיה הוי' לי לאלקים והאבן הזאת אשר שמתני מצבה יהיה בית אלקים כו'.

«I повернуся з миром до дому мого батька, i Im'я Б-га (Гавая) буде для мене Im'ям Б-га (Елокім); i цей камінь, який я поставив як стовп, стане домом Елокім», тощо.

וצריך להבין השייכות של האבן עם שם הוי' שכשהוי' יהיה לאלקים אז דוקא יהיה האבן בית אלקים כו'.

Тепер потрібно зрозуміти зв'язок каменя з Im'ям Гавая: чому саме тоді, коли Гавая буде Елокімом, камінь стане домом Елокім, тощо.

גם צריך להבין כי לשון האבן הזאת הוא לשון נקיבה ומלת יהי [יהי] הוא לשון זכר.

Також потрібно зрозуміти, [чому] вислів «цей камінь» (га-евен га-зот) має форму жіночого роду, тоді як слово «буде» (йіг'е) — чоловічого роду.

2 ולהבין את כל הנ"ל צריך להקדים ולכאר מ"ש לעיל מניה ופגע במקום ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וגו' וישם אותה מצבה כו'

Щоб зрозуміти все сказане вище, спершу треба пояснити те, що написано безпосередньо перед цим: «I він натрапив на це місце... i взяв із каменів того місця та поклав [ix] біля своєї голови» тощо, «i встановив його як стовп» тощо.

וצריך להבין ענין האבנים מה הן. וגם מה שהיו תחלה אבנים הרבה כמ"ש ויקח מאבני המקום וגו'.

I треба зрозуміти, у чому суть каменів, що вони собою являють; а також чому спочатку каменів було багато, як написано: «I взяв він із каменів того місця» тощо.

3 ויעקב עשה מהן אבן אחת כו'. אך הנה בריש הפרשה כתיב ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה.

I Яаков зробив із них один камінь тощо. Але на початку парші написано: «I вийшов Яаков із Беер-Шеви та попрямував до Харана».

פ"י יעקב הוא בחי' יו"ד עקב שהוא בחי' המשכת חכמה עילאה שהוא בחי' י' למטה מטה גם בבחי' עקביים.

Пояснення: Яаков — це рівень «йуд-акев» (йуд [i] п'ята), тобто зведення вниз вищої мудрості (Хохма), що відповідає рівню йуд, аж до найнижчого, навіть до рівня п'ят.

4 וזהו ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה שבחיי יעקב הוא הממשיך מבחי' באר שבע שהוא למעלה מעלה איהו וחיוהי וגרמוהי חד עד השתלשלות למטה מטה למדרגה היותר תחתונה שהוא בחי' חרן וכאשר יבואר לקמן בעז"ה [בעזרת השם].

I ось [значення слів]: «I вийшов Яаков із Беер-Шеви й пішов до Харана»: рівень Яакова — це те, що проводить униз із рівня Беер-Шеви, який перебуває на найвищій висоті, [де] «Він, Його життєві сили та Його посудини — одне», крізь ланцюг послідовного розгортання світів згори вниз (ішталшелут) — аж до найнижчого, до найнижчого ступеня, яким є рівень Харана, як буде пояснено нижче, з допомогою Б-га.

5 וכמ"ש צוה ישועות יעקב. ישועות הם ש"ע [ש"ע (370)] נהורין עילאין ובחי' יעקב מחבר וממשיך אותן למטה בבחי' עקביים ג"כ.

Як написано: «Звели спасіння Яакова». Спасіння (ешуот) — це триста сімдесят (шин-айн) вищих світел, а рівень Яакова поєднує їх і притягує вниз, аж до рівня п'ят.

וגם ישועות הוא מלשון שעה כמ"ש וישע ה' אל הבל וגו' שהוא בחי' ירידת והמשכת אורו ית' למטה מטה כו'.

Слово «ешуот» також походить від поняття «звернення» (шеїя), як написано: «I Ім'я Б-га (Гавая) звернулося (ваїша) до Гевеля» тощо; це спускання та притягування вниз світла Б-га, хай буде Він благословенний, аж до самого низу тощо.

אך בהשתלשלות אור ה' כ"כ [כל כך] בצמצומים רבים עד שבא גם למטה בבחי' חרן נעשה עלמא דפרודא לגמרי וכמ"ש ונהר יוצא מעדן שהוא בחי' חכמה עילאה להשקות את הגן כו'.

Однак, коли світло Б-га спускається так далеко, проходячи через численні скорочення (цим-цумім), аж поки досягає навіть рівня Харана, воно стає світом цілковитої відокремленості, як написано: «I річка виходить з Едена», де Еден є рівнем вищої мудрості (Хохма), — «щоб напувати сад» тощо.

6 ומשם יפרד שכשנמשך משם בהשתלשלות רבות וצמצומים רבים נעשים בחיי נפרדים בתכלית. ויעקב אע"ה [אבינו עליו השלום] רצה להעלותם למעלה מעלה שיהי' [שיהיה] גם למטה בחי' יחוד ובטול ממש כמו שהוא למעלה חיוהי וגרמוהי חד כו'.

«І звідти воно розділяється»: коли його звідти проводять униз через численні етапи послідовного розгортання світів згори вниз (ішталшелут) і численні скорочення (цимцум), постають цілковито відокремлені сутності. А Яаков, батько наш, мир йому, прагнув піднести їх якнайвище, щоб і внизу була справжня єдність і самоусунення (бітуль), як нагорі, [де] «Його життєві сили та Його посудини єдині» тощо.

7 ולזאת נאמר ויקח מאבני המקום כו'. כי הנה נודע שאבנים נקראו אותיות וכמ"ש בס"י [בספר יצירה] שני אבנים בונות שתי בתים שלש אבנים בונות ששה בתים כו'

Тому сказано: «І взяв він із каменів того місця» тощо. Адже відомо, що літери називаються «каменями», як сказано в Сефер Єцира: «Два камені будують два доми, три камені будують шість домів» тощо.

להיות כמו שמאבנים הרבה נעשה בית אחד שיכולים לדור בתוכו כמו"כ [כמו כן] מאותיות הרבה נעשו תיבות שבהם התלבשו' השכל וגם

Адже так само, як із багатьох каменів споруджують один дім, у якому можна жити, так із багатьох літер складаються слова, в які вбирається інтелект.

כמו שהאבנים הם בחי' דומם שהוא מדרגה היותר תחתונה מכל הדי' יסודות דצח"מ [דומם צומח חי מדבר] כמו כן האותיות לגבי השכל המלוכש בהם הם בחי' דומם בתכלי' [בתכלית] שאינם מערך השכל כלל.

Так само, як камені належать до неживого рівня — найнижчого щабля серед усіх чотирьох категорій: неживої, рослинної, тваринної та людської, — так і літери, порівняно з інтелектом, втіленим у них, цілковито належать до неживого рівня, адже вони зовсім неспівмірні з інтелектом.

נמצא מובן מכל הנ"ל שאבנים נקראו אותיות וכמו"כ [וכמו כן] הוא למעלה. דהנה כתיב בדבר ה' שמים נעשו כו'.

Отже, з усього сказаного вище зрозуміло, що літери називаються «каменями». Так само і згори, адже сказано: «Словом Імені Б-га (Гавая) були створені небеса» тощо.

8 וכמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים. פי' שחיות כל העולמות שהם עולמות עד אין קץ וכמ"ש היש מספר לגדודיו.

І як сказано: «Царювання Твое — царювання всіх світів». Пояснення: [що ж до] життєвої сили всіх світів, які є світами без кінця, як сказано: «Чи можна полічити Його війська?», однак джерело й корінь їхньої життєвої сили — лише рівень Його царювання (Малхут), тобто рівень слова Б-га тощо, яке постійно оживлює їх і творить із небуття в буття.

הנה עכ"ז [עם כל זה] מקור ושרש חיותם אינו אלא מבחי' מלכותו שהוא בחי' דבר ה' כו' המחיה ומהוה אותם מאין ליש תמיד. להיות שהם נבראים בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול] שיש גבול להשגתן ומהארץ לרקיע מהלך ת"ק שנה כו'.

[Ще] тому, що вони — створені істоти, обмежені, і їхнє осягнення має межу, а «від землі до небосхилу — шлях у п'ятсот років» тощо.

9 ואינם כלל בערך לגבי אור ה' שהוא בבחי' א"ס המתגלה בעולמות עליונים. ולזאת אין יכולים לקבל חיותם

І вони зовсім не зрівнянні зі світлом Б-га, яке на рівні Нескінченного (Ейн Соф) розкривається у вищих світах.

רק מבחי' דבר ה' שהם אותיות שנבראו בהם שמים וארץ כו' שהם בחי' דומם לגבי אור א"ס ב"ה

Тому вони можуть отримувати життєву силу (хают) лише від рівня слова Б-га — літер, якими були створені небо й земля тощо; ці літери належать до неживого рівня порівняно з Нескінченим світлом (Ор Ейн Соф), благословенний Він.

וכמ"ש קדוש ה' צבאות וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] אות הוא בצבאות שלו ואף שהם אלף אלפין כמ"ש אלף אלפין ישמשונה ורבו רבבן קדמוהי וגו' וכמ"ש היש מספר לגדודיו.

Як написано: «Святий — Ім'я Б-га (Гавая) Цеваот», і як сказали наші мудреці, благословенної пам'яті: «Він — ос (знак або літера) серед Його цеваот».

עכ"ז [עם כל זה] מאחר שהם בעלי גבול חיותם אינו אלא מבחי' אות א' בלבד שהוא בחי' דומם לגמרי לגבי שם הוי' שהוא בבחי' אי"ס כו' כנ"ל.

І хоча їх тисячі тисяч, як написано: «Тисяча тисяч служили Йому, і міріади міріад стояли перед Ним» тощо, і як написано: «Чи є число Його воїнствам?», проте, оскільки вони скінченні, їхня хаотичність походить лише від однієї-єдиної літери, яка цілковито належить до неживого рівня порівняно з Іменем Гавая, що належить до рівня Нескінченного тощо, як згадувалося вище.

10 והנה השתלשלות כל העולמות ברבוי רבבות מדרגות תלוי הכל לפי אופן צירופי האותיות שבבחינת דבר ה' להתהוות נבראים פרטיים בעלי גבול ונפרדים כו'.

Отже, ланцюг послідовного розгортання світів згори вниз (ішталшелут), що простягається через міріади й міріади сходинок, цілковито залежить від способу сполучення літер на рівні слова Б-га, завдяки чому виникають окремі створіння — обмежені й відокремлені одне від одного тощо.

ויעקב אע"ה [אבינו עליו השלום] רצה להעלותם למעלה. לזאת ויקח מאבני המקום שהם אותיות הרכה ועשה מהן אבן אחת

І Яаков, наш праотець, мир йому, хотів піднести їх угору. Тому «він узяв із каменів того місця» — численних літер — і зробив із них один камінь, який є літерою йуд; саме це [мається на увазі у словах] «і поклав [י] біля голови своєї» тощо.

שהוא אות היו"ד שזהו וישם מראשותיו כו' שכמו שלמטה באדם יש שכל ומדות והאותיות הם המלבישים לבחי' שכל ומדות שמתלבשים בהם.

Адже так само, як унизу, в людині є розум і емоційні атрибути (мідот), а літери слугують одягом для розуму й емоційних атрибутів, які в них убрані,

כמו"כ [כמו כן] למעלה יש בחי' חב"ד [חכמה בינה ודעת] וז"ת [ווי' תחתונות] רק שם הוא חכים ולא בחכמה ידיעא מבין ולא בבינה ידיעא ולא מכל מדות אל"ף ששם הוא בבחי' יחוד ובטול בתכלית.

так само і нагорі є рівні мудрості (Хохма), розуміння (Біна), знання (Даат) і семи нижніх [сфер духовного прояву (сфiрот)]; однак там Він «мудрий, але не пізнаваною мудрістю; розуміє, але не пізнаваним розумінням», і не є жодним із цих атрибутів, адже там усе перебуває у стані цілковитої єдності й самоусунення (бітуль).

11 וכמ"ש לך ה' הגדולה כוי וחיוהי וגרמוהי חד כוי. ובחי' דבר ה' הם האותיות שבהם מתלבשים חב"ד
[חכמה בינה ודעת] ומדות שהם ע"ס [עשר ספירות] עליונות.

Як написано: «Тобі, Гавая, належить велич» тощо, і «Його життєві сили та Його посудини — одне» тощо. Рівень слова Б-га — це літери, у які вбрані мудрість (Хохма), розуміння (Біна) і знання (Даат), а також емоційні атрибути (мідот), що становлять десять вищих сфер духовного прояву (сфірот).

ובחי' אות היו"ד שהיא נקודה קטנה מרמז על היות שבו מתלבש בחי' חכמה שהוא בחי' אין ובטול בתכלית.

Рівень літери йуд, яка є малою крапкою, натякає на те, що в ній убраний рівень Хохма, що є аспектом «ніщо» (айн) і цілковитого самоусунення (бітуль).

12 ואות הה"א שהיא בחי' התפשטות אורך ורוחב מרמז על שהוא בחי' לכוש לבחי' בינה וכוי.

А літера гей, що розгортається в довжину й ширину, вказує на те, що вона є облаченням рівня розуміння (Біна) тощо.

וכמו"כ [וכמו כן] שאר האותיות שבהם מתלבשים בחי' מדות העליונות. וזהו שיעקב עשה מכל האבנים
אבן אחת שהוא אות היו"ד להעלותן לבחי' חכמה עילאה.

Так само й інші літери, в яких облачаються рівні вищих емоційних атрибутів (мідот). І ось [чому] Яаков зробив з усіх каменів один камінь — літеру йуд, — щоб піднести їх до рівня вищої мудрості (Хохма).

13 ואזי אח"כ וישם אותה מצבה הוא בחי' אות הוא"ו שעשה והמשיך מבחי' י' לבחי' ו' להיות התלבשות

בחי' חכמה עילאה למטה בבחי' תומ"צ [תורה ומצות] וכנודע תמונת אות הוא"ו שעל ראשו נקודת היו"ד

А потім слова «і поставив її стовпом» означають рівень літери вав: він утворив і провів [iii] від рівня йуд до рівня вав, щоб вища мудрість (Хохма) вбиралася вниз в Тору та міцвот.

ואח"כ הולך ומתמשך למטה כמו כן אורייתא מחכמה עילאה נפקת ונמשך ומתפשט למטה בדברים
גשמיים כוי.

Як відомо, у формі літери вав на її верхівці є крапка йуд, а потім вона продовжується вниз. Так само «Тора виходить із вищої Хохми» і притягується вниз, поширюючись у фізичних речах тощо.

14 וזהו ויצוק שמן על ראשה פי' שמן הוא בחי' חכמה עילאה וכמ"ש שמן משחת קדש.

І це [значення слів] «і вилив олію на її верхівку». Пояснення: олія — це рівень вищої мудрості (Хохма), як написано: «олія святого помазання».

להיות גלוי בחי' חכמה עילאה ממש למטה בבחי' מצבה הנ"ל שהוא בחי' תורה ומצות שמלובשים למטה בדברים גשמיים המחליף פרה בחמור כו' כשר פסול כו' עכ"ז [עם כל זה] יהיה בהם גילוי בחי' חכמה עילאה ממש כמו שהוא למעלה.

[Ще потрібно], щоб сама вища мудрість (Хохма) була явлена внизу на рівні згаданого вищого стовпа, який є рівнем Тори й міцвот, що внизу облачені в матеріальні речі: «той, хто міняє корову на осла» тощо, кошерне [й] непридатне тощо; попри це, в них буде явлена сама вища мудрість, так само, як вона є нагорі.

15 וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] מה להלן באימה וביראה אף כאן באימה וביראה. פי' מה להלן בשעת מתן תורה על הר סיני שהיו באימה וביראה שאז הי' [היה] בחי' גילוי בתכלית ששמעו מפי עצמות המאציל אנכי ה' אלקיך כו'.

І як сказали наші благословенної пам'яті Мудреці: «Так само, як там [це було] у страху та трепеті, так і тут [це має бути] у страху та трепеті». Пояснення таке: «як там» — під час Дарування Тори на горі Синай, коли вони були у страху та трепеті, адже тоді розкриття було найвищою мірою: вони почули з уст Сутності Еманатора: «Я — Гавая, твій Б-г» тощо.

אף כאן היינו אף כמו שהתורה מלובשת למטה בדברים גשמיים יהי' [יהיה] ע"י גילוי חכמה עילאה ממש כמו שהי' [שהיה] אז וכמ"ש ואשים דברי בפ"ך כו'.

«Так і тут» означає: навіть коли Тора внизу вдягнена у фізичні речі, це має відбуватися через розкриття самої вищої мудрості (Хохми), як було тоді, як написано: «І вклав Я слова Мої в уста твої» тощо.

16 ולהיות גילוי כזה למטה הוצרך יעקב מתחלה להעלותו למעלה מעלה לבחי' סוכ"ע. וכמ"ש וירימה מצבה להיות כי נעוץ סופן בתחלתו ועי"ז נעוץ תחלתו בסופן כו' שמדרגה היותר גבוה יותר יכולה לירד ולהתפשט מטה מטה כידוע:

А щоб таке розкриття відбулося внизу, Яаковові спершу потрібно було піднести їх на найвищий рівень — до рівня світла, що охоплює всі світи (совев коль альмін). Як сказано: «і підніс її як стовп», — адже «їхній кінець вклинений у їхній початок», і завдяки цьому «їхній початок вклинений у їхній кінець» тощо; бо що вищий рівень, то більше він здатен опуститися й поширитися все нижче й нижче, як відомо.

17 וזהו ושבתי בשלום אל בית אבי והי' [והיה] הוי' לי לאלקים. שכל זה יהיה עי' העלאות והמשכות שממטה למעלה ומלמעלה למטה שהוא בחי' וישם מראשתיו כו'

І ось [значення слів]: «І повернуся з миром до дому батька мого, і Ім'я Б-га (Гавая) буде для мене Ім'ям Б-га (Елокім)»; усе це здійсниться завдяки піднесенням і притягненням — знизу вгору та згори вниз, тобто завдяки рівню (бхіна) «і поклав [ix] біля своєї голови» тощо, а потім — «і вилив на нього олію» тощо, як згадувалося вище.

ואח"כ ויצק עליה שמן כו' כנ"ל כי הנה אבי קאי על יצחק וכמ"ש כי אתה אבינו שלע"ל [שלעתיד לבוא] יאמרו על יצחק כי אתה אבינו כו'.

Адже «мій батько» означає Yitzchak, як сказано: «Бо Ти — наш батько»; у майбутньому про Yitzchak скажуть: «Бо Ти — наш батько» тощо.

18 והנה יצחק הוא מלשון צחוק ותענוג וכמ"ש צחק עשה לי כו' כל השמע יצחק לי

А тепер, Іцхак походить від слова «цехок» (смiх) і насолода, як сказано: «[Б-г] дав мені смiх», тощо, «кожен, хто почує, сміятиметься (іцхак) зі мною».

והוא לשון עתיד שיתגלה בחי' התענוג העליון שלמעלה והוא עי' בחי' הבירורי [הבירורים / הבירורין] שלמטה בבחי' אתכפיא ואתהפכא מחשוכא לנהורא עי' העלאות והמשכות כנ"ל.

І [іцхак, «він сміятиметься»] — це форма майбутнього часу, [тобто] в майбутньому розкриється вища насолода згори; це станеться завдяки бірурім (очищенню) внизу, через іскафію (підкорення) та ітгапху (перетворення) темряви на світло, завдяки піднесенням і притягненням згори вниз, про які йшлося вище.

19 וכמו התענוג והצחוק שלמטה שאינו אלא מאיזו שינוי והתחדשות כמו למשל צפור המדברת וכדומה שאין דרכה וטבעה לדבר משא"כ מאדם המדבר אין מקבלים תענוג כלל לפי שדרכו בתמידות לדבר. וכמו"כ [וכמו כן] ממש למעלה.

Так само насолода й сміх унизу виникають лише завдяки якійсь зміні та новизні. Наприклад, птах, що говорить, і тому подібне: йому не властиво говорити за своєю природою. Натомість людина, яка говорить, зовсім не викликає насолоди, адже говорити для неї звично завжди. І точно так само — нагорі.

הנה בחי' יעקב הוא י' עקב שהוא בחי' ירידת והשתלשלות אלקות עד למטה מטה גם בבחי' עקביי שהם עולמות הנפרדים לגמרי ובעלי גבול כו'.

Рівень Якова — це йуд-акев (йуд, що сягає п'яти): спуск і ланцюг послідовного розгортання Б-жественності згори вниз аж до найнижчого, навіть до рівня п'ят, тобто до цілковито відокремлених і обмежених світів тощо.

20 וכמ"ש ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה שנמשך ונשתלשל בהשתלשלות וצמצומים כ"כ [כל כף] להתהוות יש מאין בעלי גבול ועלמין דפרודי

Як написано: «І Яаков вийшов із Беер-Шеви й пішов до Харана»: [Б-жественність] була притягнута вниз і спускалася через ланцюг послідовного розгортання світів згори вниз (ішталшелут) і численні скорочення (цимцум), аж до того, що обмежені істоти й світи розділеності постали з нічого,

שהם בחי' נברא"י [נבראים] נפרדים שהם בחי' יש ונפרד בפ"ע [בפני עצמו] שנק' חר"ן והוא מלשון נחר גרוני כו'.

— окремі створені істоти, які є чимось (єш) і відокремлені самі по собі; це називається Харан, і ця назва пов'язана зі словом «ніхар» — «горло моє пересохло» тощо.

והיינו שהחיות אלקות הנמשך ומתלבש בהם שנק' בחי' גרון שהוא קול כנודע מכוסה ומוסתר בהם לגמרי עד

Тобто Б-жественна життєва сила, що притягується вниз і вдягається в них, називається рівнем горла, яке є голосом, як відомо; вона цілковито покрита й прихована в них,

שהם עלמין דפרודי וחשך לגמרי כאלו הם יש ונפרד בפ"ע [בפני עצמו] ואזי נקי חרן לשון נחר גרוני כו'.
וכמ"ש נאלמתי דומיה כו'.

аж поки вони не стають світами розділеності й цілковитої темряви, ніби є чимось відокремленим самі по собі; тоді це називається Харан — від слова «горло моє пересохло» тощо. І, як написано: «Я онімів у мовчанні» тощо.

21 והנה תכלית המכוון בירידת והשתלשלות אור ה' כ"כ [כל כך] למקום חשך ועלמין דפרודי. היינו בכדי שיהי' [שיהיה] אתכפיא ואתהפכא מחשוכא לנהורא כו'

Отже, кінцева мета спуску світла Б-га та ланцюга послідовного розгортання світла Б-га згори вниз (ішталшелут) — аж до місця темряви й світів відокремленості — полягає в тому, щоб відбулося підкорення темряви та її перетворення на світло тощо.

להפוך את כל המדות רעות שהם האהבה ורשפי אש של הכלי עולם או הכעס כו'

перетворити всі погані емоційні атрибути (мідот) — любов і палке горіння заради марнот світу, гнів тощо,

להפכם שיהיו רק לה' לבדו ולהיות בבחי' בטול הרצון לה' לבד ולא בבחי' יש ונפרד בפ"ע [בפני עצמו] כו'.

перетворити їх так, щоб вони були спрямовані лише до Б-га, і щоб перебувати в стані самоусунення (бітуль) волі (рацон) перед одним лише Б-гом, а не відчувати себе окремою сутністю, тощо.

ונקי' בחי' זאת בחי' תשובה שהוא בחילא יתיר כו' דהיינו המדות רעות שהם ברשפי אש להפכם ולהשיכם לה' לבד כנ"ל

І цей рівень (бхіна) називається поверненням (тшува), яке відбувається «з більшою силою» тощо; тобто [взявши] погані атрибути, що палають вогнем, перетворити їх і повернути лише до Б-га, як згадувалося вище.

(וזהו במקום שבעלי תשובה עומדין צדיקי' [צדיקים] גמורים אין יכולים לעמוד). ועיי' נעשה תענוג גדול למעלה והוא מבחי' אתכפיא ואתהפכא מחשוכא לנהורא שלמטה.

(І це [значення слів]: «Там, де стоять ті, хто повернувся до Б-га, цілковито праведні не можуть стояти».) І завдяки цьому нагорі виникає велика насолода (таануг), що походить від підкорення й перетворення темряви на світло внизу.

וזהו יפה שעה אחת בתשובה כו' להיות שע"י בחי תשובה דוקא נעשה התענוג למעלה כ"כ [כל כך]
שהוא ממש כמשל צפור המדברת כנ"ל

I це [значення слів]: «Одна година тшуви прекрасніша» тощо, адже саме завдяки тшуві нагорі виникає така насолода — точнісінько як у притчі про птаха, що говорить, згаданий вище;

ואזי נעשה מבחי' חר"ן רנ"ה וכנודע על ענין חמץ ומצה שמאות החי"ת של חמ"ץ נעשה ה"א כמ"ש
בזהר פ' פנחס ע"פ גער חי"ת קנה כו' ונעשה בחי' מצה.

i тоді з Харану постає ріна (радісний спів). Як відомо щодо хамецу (квасного) та маці (прісного хліба): з літери хет у слові хамец утворюється гей, як сказано в Зогарі, у розділі Пінхас, щодо вірша «Докори звіра (хаяс, прочитане як хет) очерету» тощо, i постає маца.

כמו"כ [כמו כן] מחרן נעשה רנה כמ"ש באכוד רשעים רנה שהוא בחי' התענוג שנעשה למעלה מבחי'
אתכפא ואתהפכא כנ"ל.

Так само з Харану постає ріна, як написано: «Загибель нечестивих супроводжується радісним співом» (ріна). Це насолода (таануг), що виникає нагорі завдяки підкоренню й перетворенню, як згадувалося вище.

22 והנה בחי' התענוג הזה יתגלה לעתיד דוקא שאז ואת רוח הטומאה אעביר כו' שלא יהיה עוד בחי' חשך
ובירורי' [ובירורים] כמו שהוא עתה בעליות וירידות אלא כמ"ש בחריש ובקציר תשבות כמבואר במ"א.

I ось ця насолода відкриється саме в майбутньому, адже тоді «Я усуну дух нечистоти» тощо, тож більше не буде темряви й очищення, як тепер, із піднесеннями та спадами; натомість буде, як сказано: «Під час оранки й жнив ти спочинеш», як пояснюється в іншому місці.

23 ויהיה בחי' גילוי אור ה' למטה בבחי' יחוד וביטול בתכלית כמו שהוא למעלה בעולמות עליונים דאיהו
וחייהו וגרמוהי חד כו' שעתה הוא מאין ליש כו' משא"כ לעתיד יהיה מיש לאין בבחי' ביטול ואתהפכא
כו'.

I буде внизу розкриття світла Б-га у стані цілковитої єдності та самоусунення (бітуль), як i вгорі, у вищих світах, де «Він, Його життєві сили та Його посудини — одне» тощо. Адже тепер усе йде від нічого до чогось тощо, тоді як у майбутньому буде від чогось до нічого — у стані бітулю й перетворення тощо.

24 ואזי יתגלה בחי ענג העליון שהוא בבחי א"ס והוא בחי יום הז' יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים שהוא בחי גילוי ענג העליון כנודע שנעשה מהבירורים שלמטה בשיתא אלפי שנים כו'.

І тоді розкриється вища насолода, що перебуває на рівні Нескінченного (Ейн Соф); це рівень сьомого дня — «дня, що весь є Шабатом і спокоєм для вічного життя», тобто розкриття вищої насолоди, яке, як відомо, стає можливим завдяки очищенню внизу протягом шести тисяч років тощо.

וזהו ושבתי כו' אל בית אבי שהוא בחי חזרה והשבה של בחי יעקב מבחי חר"ן כנ"ל לבחי רנה שנק' בית אבי שהוא בחי יצחק שהוא בחי הצחוק והתענוג העליון שיתגלה לעתיד מבחי אתכפא ואתהפכא הנ"ל:

І це [значення слів] «І повернуся» тощо — «до дому мого батька»: це повернення й відновлення рівня Якова з рівня Харана, як згадувалося вище, до рівня ріни (пісні), яку називають «домом мого батька»; це рівень Іцхака — вищий сміх і насолода, що розкриються в майбутньому завдяки підкоренню та перетворенню, про які йшлося вище.

25 וזהו שיאמרו לעתיד על יצחק דוקא כי אתה אבינו להיות כי זהו תכלית המכוון בירידת והשתלשלות העולמות כדי שע"י יהיה צחוק ותענוג למעלה כנ"ל.

І ось чому в майбутньому саме про Іцхака скажуть: «Бо ти — наш батько»: адже в цьому полягає остаточна мета спуску та ланцюга послідовного розгортання світів згори вниз (ішталшелут), щоб завдяки цьому нагорі були сміх і насолода (таануг), як згадувалося вище.

וזהו ושבתי בשלום כו'. כי בחי ענג הנ"ל שיתגלה לעתיד הוא דוקא ע"י בחי העלאות והמשכות שהם בחי הבירורים למטה בבחי אתכפא ואתהפכא כנ"ל שנקרא בחי שלום.

І ось [що означають слова] «І повернуся з миром» тощо. Адже згадана вище насолода (таануг), яка відкриється в майбутньому, виявляється саме завдяки піднесенням і низведенням — очищенню внизу через підкорення й перетворення, як згадувалося вище; [і це] називається рівнем миру (шалом).

להיות כי שלום הוא המחבר שני הפכים וכמ"ש עושה שלום במרומיו. שמיכאל שר של מים וגבריאל שר של אש כו'.

Адже мир поєднує дві протилежності, як написано: «Він творить мир у Своїх висотах», — бо Міхаель є князем вод, а Гавріель — князем вогню тощо.

26 והנה כתיב שלום שלום לרחוק ולקרוב והיינו ב' בחי' שלום שלום מלמטה למעלה והיינו לרחוק שנעשה קרוב שהוא בחי' העלאה ממטה למעלה.

Тепер написано: «Мир, мир далекому й близькому». Тобто [є] два рівні миру: мир знизу вгору — «далекому», який стає близьким; це піднесення знизу вгору.

ושלום מלמעלה למטה היינו בחי' ירידת והמשכת אלקות למטה בבחי' תורה ומצות כמבואר לעיל במ"ש ויצק שמן כו'.

а мир згори вниз — це спуск і притягування Б-жественності вниз, у Тору й міцвот, як пояснено вище щодо слів вірша «І він вилив олію» тощо.

27 וע"י ב' בחי' שלום הנ"ל שהם בחי' אתהפכא מחשוכא לנהורא שלא יהיו בבחי' עלמין דפרודי רק בבחי' יחוד וביטול כמו שהוא למעלה בעולמות עליוני [עליונים] ממש

А завдяки двом згаданим вище рівням миру (бхінот), тобто перетворенню темряви на світло, вони не перебуватимуть у стані світів розділеності, а будуть лише в стані єднання й самоусунення (бітуль), як це справді є нагорі, у вищих світах,

ואזי אשוב אל בית אבי שיתגלה ממילא בחי' הענג העליון שהוא בבחי' א"ס ממש למעלה מעלה מהשתלשלות העולמות במדרגות רבות מעלה ומטה וחשך ואור.

тоді «я повернуся до дому батька мого»: вища насолода, яка справді перебуває на рівні Нескінченного (Ейн Соф), незмірно вище за ланцюг послідовного розгортання світів згори вниз (ішталшелут) з його численними ступенями — вищим і нижчим, темрявою і світлом, — виявиться сама собою.

משא"כ לגבי עצמותו ומהותו ית' קטן וגדול שוים ממש בלי שינוי וכחשכה כאורה ממש.

Тоді як щодо Його сутності й буття, благословенний Він, мале й велике справді рівні, без жодної зміни, і «темрява — точнісінько як світло».

28 ואז והיה הוי' לי לאלקים כו'. כי הנה כתיב כי שמש ומגן הוי' אלקים שכמו שהמגן הוא נרתק להשמש ומכסה ומסתיר על אור השמש כמו"כ [כמו כן]

І тоді: „Гавая буде мені Елокімом“ тощо. Адже написано: „Бо сонце й щит — Гавая, Елокім“: як щит є покровом для сонця, накриваючи й приховуючи сонячне світло,

שם אלקים הוא בחי' נרתק לשם הוי' ומכסה ומסתיר עליו להיות נבראים בעלי גבול ונפרדים בפ"ע
[בפני עצמו] משא"כ שם הוי' הוא בחי' המשכת אור ה' למטה כו'.

так само Ім'я Елокім є покровом для Імені Гавая, приховуючи його, щоб створені істоти були обмеженими й відокремленими самі по собі; тоді як Ім'я Гавая означає притягування світла Б-га донизу тощо.

29 והנה כ"ז [כל זה] הוא בבחי' השתלשלות מעלה ומטה וחשך ואור אבל לעתיד שיתגלה בחי' ענג העליון
שהוא למעלה מעלה מבחי' ההשתלשלות והוא למעלה מעלה מבחי' שם הוי' ושם אלקים

Усе це належить до ланцюга послідовного розгортання світів згори вниз (ішталшелут), зі співвідношенням «вище й нижче», «темрява й світло».

ואזי מה שעתה הוא בחי' שם הוי' יהיה אז בחי' אלקים לגבי בחי' ענג העליון הנ"ל

Але в прийдешньому, коли розкриється вища насолода, що набагато перевищує ланцюг послідовного розгортання світів згори вниз і набагато перевищує Ім'я Б-га (Гавая) та Ім'я Б-га (Елокім), те, що нині є рівнем Гаваї, тоді буде рівнем Елокім стосовно згаданої вище вищої насолоди.

ואזי והאכן הזאת אשר שמתי מצבה כנ"ל יהיה בית אלקים שיהיה בית וכלי לבחי' אלקים דלעתיד
שהוא בחי' הוי' עתה.

І тоді «камінь цей, який я поставив як стовп», як згадано вище, «буде домом Елокім»: він стане домом і посудиною для рівня Елокім у прийдешньому, який нині є рівнем Гаваї.

וכל אשר תתן לי הוא לשון עתיד היינו כל עליות שיהיו לעתיד הכל עשר אעשרנו לך בבחי' מעשר
כנודע וד"ל [ודי למבין]:

«І все, що Ти даси мені» — це майбутній час; тобто всі піднесення, які відбуватимуться в прийдешньому, — усе це — «неодмінно відділю для Тебе десятину», у формі десятини, як відомо; і цього досить тому, хто розуміє.

30 קיצור (א) הנה יעקב המשיך היו"ד ח"ע [חכמה עילאה] לבחי' עקביי וזהו ענין יציאת יעקב מבאר שבע
יסוד אי' [אימא] לבחי' חרן כדי להעלות בירורי נוגה

Короткий виклад. (а) Яаков низвів літеру йуд, що означає наднебесну мудрість (Хохма), до рівня п'ят. У цьому й полягає вихід Яакова з Беер-Шеви, Єсода (основи) Імми (материнського аспекту), до рівня Харана — щоб піднести іскри зі сфери нога (змішаного простору добра і зла);

והיינו מה שלקח מאבני המקום שהם בחי' אותיות דבר ה' המלובשים בדצ"ח [בדומם צומח חי] ועשה מהם
אבן אחת הוא בחי' יו"ד שזהו וישם מראשותיו (ע' [עיי'ן] זהר ח"א [חלק א'] דע"ב ופ' ויצא קנ"א ופ' ויחי
רל"א ובמ"ש ע"פ אבן ישראל)

Тобто він узяв каміння того місця — літери слова Б-га, втілені в неживому, рослинному й
тваринному, — і зробив із них один камінь, що відповідає рівню йуд; у цьому й полягає «і по-
клав [його] собі в головах» (див. Zogar, Part I, folio 72, i Parshas Vayetzei, [folio] 151, i Parshas
Vayechi, [folio] 231, а також пояснення до вірша «камінь Ізраїля»).

ואח"כ וישם אותה מצבה המשכת בחי' ו' שנמשך מהיו"ד והוא ענין אורייתא מח"נ [מחכמה נפקת] ויצק
עליה שמן להיות מה להלן באימה ויראה אף כאן באימה ויראה:

А згодом — «і поставив його стовпом»: низведення рівня вав, що походить від йуд; і в цьому
полягає «Тора виходить із Хохми». «І вилив на нього олію», щоб «як там [було] з трепетом і
благоговінням, так і тут — з трепетом і благоговінням».

(ב) ועי"ז ושבתי בשלום אל בית אבי בחי' יצחק כי אתה אבינו והוא הצחוק והתענוג שיהיה לעי"ל [לעתיד
לבוא] מבירורים אלו והיינו ע"י אתכפא ואתהפכא נתברר מבחי' חר"ן ונהפך החי"ת לה"א להיות רנ"ה
בחי' תענוג

(б) І завдяки цьому — «я повернуся з миром до дому батька мого», до рівня Іцхака, про якого
сказано: «Бо ти — наш батько»; і це той сміх і та насолода, що будуть у прийдешньому часі
завдяки цим очищенням. Тобто через підкорення і перетворення відбувається очищення
рівня Харана, і літера хет перетворюється на гей, утворюючи ріну (радісний спів, насолоду)
— рівень насолоди.

(ועד"ז בענין יצ"מ [יציאת מצרים] מיצר הגרון ע"ד בחי' חרן נחר גרוני כו' וימררו חיי אבותינו וכשנעשה
יצ"מ [יציאת מצרים] הוא בחי' מצה משא"כ חמץ כענין ההפרש בין חרן לרנה):

(І так само щодо виходу з Єгипту (Міцраїм): із вузької протоки горла (мейцар га-гарон), поді-
бної до рівня Харана, — «горло моє пересохло» тощо; «і зробили гірким життя наших прао-
тців». А коли відбувається вихід з Єгипту, це рівень маці (прісного хліба), на відміну від ха-
мецу (заквашеного тіста), як різниця між Хараном і ріною.)

(ג) וגילוי ענג זה ע"י כי בחיי שלום לרחוק ולקרוב ואז שם הוי' יהיה רק בבחי' אלקי' לגבי גילוי ההוא ולפיכך האבן הזאת שהיא בחי' המלי' המקבלת משם הוי' יהיה בחי' בית אלקים

(в) І це насолода розкривається через два рівні миру — «для далекого й близького»; тоді Ім'я Б-га (Гавая) буде лише на рівні Імені Б-га (Елокім) щодо цього одкровення. Тому «цей камінь», тобто рівень царювання (Малхут), що отримує від Імені Гавая, стане рівнем «дому Елокім».

(וגם י"ל [יש לומר] כיון דלע"ל [דלעתיד לבוא] יאמרו ליצחק כי אתה אבינו ע"כ שיך בחי' זו בשם אלקים וז"ש [וזהו שכתוב] צחוק עשה לי אלקים):

(Можна також пояснити так: оскільки в прийдешньому часі скажуть Іцхаку: «Бо ти — наш батько», цей рівень пов'язаний з Іменем Елокім; і це [значення слів]: «Елокім дарував мені сміх».)

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

Про це видання

This edition contains the Hebrew text i the English translation.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Український переклад і пояснення підготовлено для LikuteiTorah.com за допомогою ШІ (openai/gpt-6-luna-pro:batch) та звірено з єврейським текстом і Sefaria; редактором-людиною ще не перевірено. Будь ласка, важливе перевіряйте за єврейським текстом.

Ребе просив вивчати маамарим тижневої парші — «Хасидську паршу» — протягом того тижня, розподіливши навчання на сім днів (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Навіщо її вивчати та благословення Ребе: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Безкоштовний некомерційний проєкт; тут нічого не продається. Не пов'язаний із Kehot, Sefaria чи Lubavitch Library.
© likuteitorah.com

Із likuteitorah.com/uk/torah-ohr/vayeitzei/1/

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок